

Staat van de rechtshandhaving
Caribisch Nederland 2025

Staat van de rechtshandhaving Caribisch Nederland 2025

Raad voor de rechtshandhaving
Mei 2026

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	5
Hoofdstuk 1 Doorwerking van de Staat van de rechtshandhaving 2024 in 2025.....	6
1.1 Kernboodschappen uit de vorige Staat	6
1.2 Ontwikkelingen en zichtbare respons.....	8
1.2.1 Algemeen.....	8
1.2.2 Capaciteit KPCN en JICN	9
1.2.3 Grenstoezicht.....	12
1.2.4 Ketencoördinatie en integrale sturing.....	13
1.2.4.1 SOJ.....	13
1.2.4.2 Integrale sturing JenV.....	15
1.3 Lokèt Huridiko en Legal Desk	15
Hoofdstuk 2 Ontwikkelingen per organisatie.....	17
2.1 SRCN	17
2.2 Forensische zorg/dodelijk incident Bonaire	17
2.3 Voogdijraad Caribisch Nederland.....	19
2.4 Jeugd.....	20
Hoofdstuk 3 Rechtshandhaving Saba en Sint Eustatius.....	22
3.1 Algemeen	22
3.2 Opsporing	22
3.3 Veiligheidsrisico's ferry-verbinding bovenwinden en lacunes grenstoezicht	23
3.4 Toepassing instrumentarium strafrechtketen	25
3.5 Jeugd, detentie, resocialisatie, zorg en nazorg	26
3.6 Samenvattend.....	26
Hoofdstuk 4 Samenwerking en verplichtingen tussen de landen.....	28
4.1 Inleiding	28
4.2 Waarborging mensenrechten (detentiewezenen).....	28
4.2.1 Naleving mensenrechten en verplichtingen in het gevangeniswezen.....	28
4.3 Ontwikkelingen in de forensische zorg, TBS & PIJ.....	31

4.4 Gegevensbescherming binnen het Koninkrijk: toenemende risico's voor de rechtshandhaving	32
4.4.1 Harmonisatie bescherming persoonsgegevens.....	32
4.4.2 Verwerking van politiegegevens	33
4.5 Justitiële en bestuurlijke aanpak	34
4.5.1 Justitiële aanpak	34
4.5.2 Bestuurlijke aanpak	36
4.6 Bescherming van de rechtsorde in de Cariben: een strategisch veiligheidsvraagstuk voor het Koninkrijk	37

Voorwoord

De rechtshandhaving in Caribisch Nederland staat structureel onder druk en is zonder ingrijpende structurele versterking niet toekomstbestendig. Dat was de belangrijkste boodschap uit de vorige Staat van de rechtshandhaving 2024. Het systeem was en is structureel te kwetsbaar en dient fundamenteel te worden versterkt. Dit vraagt om strategische keuzes en duurzame investeringen. De Raad formuleerde in dit verband diverse aanbevelingen/hoofdboodschappen.

Deze Staat bouwt voort op die bevindingen en signaleert ook actuele ontwikkelingen. Intussen zet de bevolkingsgroei op met name Bonaire gestaag door. De gevolgen daarvan zorgen voor maatschappelijke verschuivingen op meerdere vlakken en deze zijn ook een factor die de rechtshandhaving verder onder druk zet. Zonder adequate anticipatie op de gevolgen van immigratie, toenemend toerisme, gebrekkige infrastructuur, onvoldoende sociale voorzieningen en de gebrekkige toerusting van de organisaties in de justitiële keten vormt die nog steeds een groot en onmiskenbaar risico voor de stabiliteit en veiligheid van de eilanden.

Hoofdstuk 1 Doorwerking van de Staat van de rechtshandhaving 2024 in 2025

De Raad voor de Rechtshandhaving publiceerde in mei 2025 de Staat van de rechtshandhaving Caribisch Nederland 2024 (**Staat 2024**). In dit rapport werd een indringend beeld geschetst van de structurele kwetsbaarheid van de rechtshandhavingketen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De Raad concludeerde dat de rechtshandhaving in Caribisch Nederland op meerdere punten onder druk staat en dat zonder structurele versterking van capaciteit, voorzieningen en ketensamenwerking de toekomstbestendigheid van het stelsel niet kan worden gegarandeerd.

1.1 Kernboodschappen uit de vorige Staat

De drie hoofdboodschappen uit de Staat 2024 luiden:

1. Grenstoezicht

- Versterk -nu de financiële middelen daarvoor (BES-claim) zijn toegekend - zo spoedig mogelijk het fysieke grenstoezicht door de Koninklijke Marechaussee in Caribisch Nederland.¹
- Maak ontschot werken tussen de Koninklijke Marechaussee, het Korps Politie Caribisch Nederland, de Kustwacht en de Douane mogelijk. Maak daarover praktische en operationele werkafspraken. De Raad geeft de minister in overweging om daarvoor een projectleider beschikbaar te stellen.
- Zorg voor integrale sturing op informatie-gestuurd werken door de betrokken diensten binnen de maritieme hub op Bonaire. Gelet op de kerntaken van de Koninklijke Marechaussee in Caribisch Nederland ligt het volgens de Raad voor de hand dat de Koninklijke Marechaussee daarin een regierol vervult.

2. Capaciteit

- Algemeen

---

¹ De Raad formuleerde hier zowel in 2017 als in 2024 reeds aanbevelingen voor. Zie onder meer het Inspectierapport Vreemdelingenbeleid en de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel in CN .

Zorg voor de benodigde capaciteit binnen de organisaties en richt deze toekomstbestendig in. Houd daarbij rekening met het functioneren van de keten als geheel.

➤ Ten aanzien van het KPCN

Zorg voor structurele ondersteuning van het Korps Politie Caribisch Nederland vanuit de Nationale Politie (NP) en de Koninklijke Marechaussee, inclusief daarvoor benodigde middelen. Investeer tegelijkertijd in het verstevigen van de fundamenteel/basisprocessen van het korps en inventariseer wat dit voor het beheer betekent.

3. Ketencoördinatie SOJ en integrale sturing ministerie van JenV

➤ Ten aanzien van de ketencoördinatie:

Organiseer ketencoördinatie ten behoeve van het Strategisch Overleg Justitie (SOJ) en stel daarvoor een ketencoördinator aan.

➤ Ten aanzien van de integrale sturing:

Zorg voor verbetering van de integrale sturing vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV). De Raad doet daarbij de suggestie om bijvoorbeeld een 'Caribendesk' in te richten voor integrale afstemming (tussen beleid en uitvoering) en daarmee te sturen op de opvolging van aanbevelingen en andere thema's in Caribisch Nederland (CN).

Werk aan Uitvoering

De Raad wees al eerder op de noodzaak van department-overstijgende benadering van de rechtshandhaving. De Raad verwijst in dit verband ook op het overheidsprogramma 'Werk aan Uitvoering' dat in 2021 is gestart met als doel de publieke dienstverlening in Europees Nederland duurzaam te verbeteren. Uit diverse rapporten bleek namelijk de noodzaak voor fundamentele verbeteringen in de uitvoering van het overheidsbeleid. Een van de actielijnen uit het programma is intensiveren van samenwerking en sturing binnen de politiek, beleid en uitvoering om de uitvoerbaarheid te verbeteren en de continuïteit te waarborgen.

De Raad geeft de minister in overweging om – voor zover dat al niet gedaan is - te verkennen in hoeverre het programma Werk aan Uitvoering kan worden uitgewerkt voor Caribisch Nederland.

Naast deze hoofdboodschappen vroeg de Raad in de Staat 2024 (hoofdstuk 3) aandacht voor een departement-overstijgende benadering van de rechtshandhaving. Dit vereist een overheidsbrede visie.

1.2 Ontwikkelingen en zichtbare respons

1.2.1 Algemeen

Uit de JenV Beleidsagenda Caribisch Nederland 2026–2030 en de voortgangsbrief over de periode 2021-2025 blijkt dat de minister de analyse van de Raad in de Staat van de rechtshandhaving 2024 herkent en onderschrijft.^{2,3} De beleidsagenda bevat op vrijwel alle hoofdthema's maatregelen of beleidsvoornemens die aansluiten bij eerder door de Raad gesignaleerde knelpunten.

Het valt op dat een aanzienlijk deel van deze maatregelen nog een programmatisch of verkennend karakter heeft. Op meerdere onderwerpen ontbreekt nog concrete uitwerking, prioritering of een duidelijk tijdpad voor implementatie. Ook is niet duidelijk wat de onderliggende visie is en bij het ontbreken daarvan en hoe de verschillende initiatieven zich tot elkaar verhouden. Hierdoor is nog niet op alle onderdelen zichtbaar hoe de beoogde structurele verbeteringen daadwerkelijk gerealiseerd zullen worden en bijdragen aan het realiseren van de visie. De Raad constateert dat de minister duidelijke stappen zet, maar dat de mate van concretisering en structurele borging per thema sterk varieert. Daarmee blijft het risico bestaan dat hardnekkige knelpunten in uitvoeringskracht, wetgeving en samenwerking slechts geleidelijk of gedeeltelijk worden opgelost.

Hoewel de voortgangsbrief zeker ook vertrouwenwekkende stappen vermeldt, zoals de inzet van extra specialistische capaciteit en verkenning van een uitbreiding van de detentiecapaciteit, blijft het beeld bestaan dat de uitvoeringskracht van de keten sterk afhankelijk is van - reactieve - incidentele versterking en tijdelijke oplossingen. De structurele problematiek van beperkte schaalgrootte, schaarste aan specialistische expertise en kwetsbaarheid bij uitval van personeel blijft daarmee bestaan. De Raad constateert dat nog onvoldoende zichtbaar is hoe deze structurele kwetsbaarheid duurzaam wordt verminderd.

De gezaghebbers van Bonaire, Saba en Sint Eustatius hebben op 9 februari 2026 - onder verwijzing naar de Staat 2024 - een brief gestuurd naar de leden van de vaste commissies voor JenV van de Eerste en Tweede Kamer.⁴ In de brief geven zij aan dat het gewenste en acceptabele niveau van rechtsbescherming voor inwoners in CN onder druk staat.

Tegen deze achtergrond is het opmerkelijk dat de minister ervoor heeft gekozen niet te voorzien in de separate adressering van deze ernstige zorgpunten uit de Staat 2024, die inmiddels een jaar geleden werd aangeboden. De Staat is juist bedoeld als periodieke systematische reflectie op het functioneren van de gehele rechtshandavingsketen en

---

² [JenV Beleidsagenda Caribisch Nederland 2026-2030 | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

³ [Kamerbrief over voortgang JenV beleidsagenda Caribisch Nederland 2021-2025 over 2025 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

⁴ [Gezaghebbers sturen noodkreet naar Den Haag: veiligheid burgers schiet tekort.](#)

vormt daarmee een belangrijk instrument voor bestuurlijke verantwoording in Nederland voor het versterken van de rechtsstaat.

In de nieuwe JenV Beleidsagenda Caribisch Nederland 2026-2030 verwijst de minister weliswaar op meerdere punten naar de Staat, echter dat gebeurt alleen aan de hand van de beleidsprioriteiten van diezelfde beleidsagenda. Dit behelst daarom slechts een reactie in algemene termen.

In de beleidsagenda wordt aangegeven dat de minister van JenV samen met lokale partners werkt aan een overstijgende beleidsvisie op de rechtshandhaving- en vreemdelingenketen voor CN. Alhoewel dat op zichzelf een goede stap is, worden verder geen concrete maatregelen aangekondigd in relatie tot de hoofdboodschappen van de vorige Staat 2024. Dit betekent dat nog steeds onduidelijkheid bestaat over het antwoord op de vraag hoe de minister de gesignaleerde structurele knelpunten wil adresseren en welke concrete prioriteiten in de aanpak daarvan worden gesteld. Evenmin wordt duidelijk in hoeverre een overheid brede (departement overstijgende) visie en aanpak wordt nagestreefd. Ondanks dat de zorgpunten worden gedeeld, ziet de Raad deze daarom onvoldoende vertaald in tijdige beleidsmatige en organisatorische maatregelen. Juist in een context waarin de rechtshandavingsketen kwetsbaar is en sterk afhankelijk van beperkte capaciteit en individuele inzet van professionals, is duidelijke regie en richting vanuit de minister van groot belang.

Hoofdboodschap

In de beleidsagenda JenV herkent de Raad de oproep voor de ontwikkeling van zowel een integrale visie van het ministerie van JenV op de rechtshandhaving in CN, als een departementoverstijgende visie, nog onvoldoende terug. De Raad roept de minister daarom andermaal op om zich daarvoor hard te maken. Daarnaast dient naar het oordeel van de Raad duidelijker gemaakt te worden hoe de minister de gesignaleerde structurele knelpunten wil adresseren en welke concrete prioriteiten in de aanpak daarvan worden gesteld.

1.2.2 Capaciteit KPCN en JICN

KPCN

Het KPCN wordt sinds februari 2025 tijdelijk ondersteund door de NP en de Koninklijke Marechaussee (KMar) voor het uitvoeren van de noodhulp binnen de basispolitiezorg. Op zijn beurt ondersteunt het KPCN op Saba en Sint Eustatius de KMar met een gewapende collega bij in- en uitreiscontroles. Deze inzet vermindert de kwetsbaarheid van de noodhulp in CN - zijnde een groot veiligheidsrisico - waar de schaal klein is en een tekort en/of uitval van enkele medewerkers direct merkbaar is. Structurele

knelpunten zoals ziekte, verlof, opleidingen en openstaande vacatures kunnen zo beter worden opgevangen.

Het zorgt ook voor een kwaliteitsimpuls in zowel Caribisch als Europees Nederland door kennis- en ervaringsuitwisseling. Beide politiekorpsen en de KMar hebben daar intussen positieve ervaringen in opgedaan. Het draagt bij aan het lerend vermogen en sluit aan bij het uitgangspunt dat CN onderdeel is van het land Nederland, wat structurele samenwerking binnen het politiebesteding logisch en wenselijk maakt.

De afspraken met de NP zijn verlengd tot begin 2027. De Raad gaf in de Staat 2024 al aan dat structurele ondersteuning nodig is én nodig zal blijven. Gesprekken die de Raad in 2025 voerde met onder meer het Openbaar Ministerie (OM) en de korpsleiding bevestigen dit, ondanks de inzet om het KPCN - mede door instroom van aspiranten en zij-instromers - op sterkte te brengen. De Raad roept de minister dan ook op, gegeven de in deze Staat geschetste actuele ontwikkelingen en toenemende uitdagingen en risico's voor de rechtshandhaving, zorg te dragen voor structurele ondersteuning totdat de capaciteit op orde is dan wel een geschikt alternatief voorhanden. De Raad geeft daarbij in overweging om de (oorspronkelijke) rol van het Recherche Samenwerkingsteam (RST) daarbij te betrekken.

De Raad heeft in de Staat 2024 ook gewezen op de achterblijvende arbeidsvoorwaarden van het personeel van het KPCN ten opzichte van die van andere organisaties. Dat geldt met name voor doorgroei mogelijkheden in functies en een passende inschaling voor bij de zwaarte daarvan. Medewerkers kunnen bij andere organisaties hetzelfde of meer verdienen, ook zonder onregelmatige dienstroosters en daarbij behorende toeslagen. Daarnaast is het werven van bijvoorbeeld zij-instromers vanuit Europees Nederland erg moeilijk vanwege de grote verschillen in beide landsdelen. Het voorgaande is van negatieve invloed op de aantrekkelijkheid en duurzame inzetbaarheid van personeel en vergroot structurele capaciteitsproblemen. De Raad ziet deze verschillen niet alleen als een risico maar ziet het achterblijven van de ontwikkeling ook als onwenselijk uit oogpunt van beheer (continuïteit en personeelsbeleid).

De Raad realiseert zich dat dit niet alleen een vraagstuk is voor de minister van JenV, maar (ook) voor de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken (BZK) gezamenlijk met de werknemers/ vakbonden (sociale partners), verantwoordelijk voor de arbeidsvoorwaarden van rijksambtenaren, waaronder het KPCN. Echter, afgelopen jaar is op dit vlak geen concrete vooruitgang geboekt. De Raad betreurt dit en vraagt de minister - ook korpsbeheerder - hier meer regie in te pakken en concrete afspraken met zijn ambtgenoot van BZK te gaan maken.⁵

Het KPCN heeft - ondanks de uitdagingen qua capaciteit - in 2025 stappen gezet om de interne kwaliteitszorg te verbeteren. Zo zijn door JenV additionele middelen vrijgemaakt om drie specialisten van de NP voor drie jaar te plaatsen op Bonaire met het doel de

---

⁵ Artikel 1 lid 5 Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving

deskundigheid binnen het korps en de keten over huiselijk geweld en kindermishandeling te bevorderen. Het KPCN heeft daartoe samen met de NP een projectopdracht geformuleerd.

Hoofdboodschap

De Raad herhaalt zijn boodschap uit de vorige Staat en geeft de minister daarbij in overweging – naast de permanente inzet van de Nationale Politie - ook te onderzoeken welke rol het Recherche Samenwerkings Team (RST) en de KMar daarbij qua ondersteuning kan vervullen totdat de capaciteit op orde is. Daarnaast roept de Raad de minister op op korte termijn te voorzien in passende en gelijkwaardige arbeidsvoorwaarden.

Justitiële Inrichting Caribisch Nederland (JICN)

De staatssecretaris van JenV heeft naar aanleiding van de capaciteitsproblematiek in de zomer van 2025 de Tweede Kamer daarover geïnformeerd.⁶ De druk op de capaciteit bestond al langer. De Raad publiceerde in de Staat 2024 uitgebreid over de dringende capaciteitsproblemen binnen de JICN, waarnaar in de kamerbrief wordt verwezen. Daarin zijn diverse maatregelen aangekondigd die de Raad afgelopen jaar heeft gemonitord. Het afgelopen jaar heeft de JICN, samen met de ketenpartners, maatregelen getroffen die op korte termijn de druk op de capaciteit in de JICN konden verlichten. Zo heeft het OM BES vreemdelingen in de strafrechtketen heengezonden waardoor ruimte is gecreëerd.

Mede daardoor konden afgelopen jaar zogenaamde zelfmelders – die al geruime tijd wachtten op de tenuitvoerlegging van hun straf - worden opgeroepen. Dit gold ook voor de tenuitvoerlegging van voorwaardelijk opgelegde gevangenisstraffen na overtreden van voorwaarden.

Het genoodzaakt heenzenden is echter geen structurele oplossing voor de problematiek en moet incidenteel blijven. Om die reden worden structurele oplossingen uitgewerkt waarbij wordt gekeken naar capaciteitsuitbreiding, detentiefasering en mogelijkheden voor voorwaardelijke invrijheidsstelling voor vreemdelingen. Zo vereist een verruiming van de termijn van voorwaardelijke invrijheidsstelling (VI-termijnen) voor *vreemdelingen in de strafrechtketen* (VRIS'ers) een wetswijziging. Een tweejarig traject voor het toepassen van detentiefasering, waaronder de mogelijke realisatie van een beperkt beveiligde afdeling (BBA) is in 2026 gestart. Ook verricht DJI een onderzoek naar de benodigde capaciteit en in het aan het Rijksvastgoedbedrijf gevraagd om twee opties voor capaciteitsuitbreiding verder uit te werken. Besluitvorming daarover vindt naar verwachting plaats in het voorjaar van 2026. De Raad blijft deze ontwikkelingen nauwlettend volgen.

---

⁶ [Kamerbrief over capaciteitsproblematiek gevangenis Caribisch Nederland | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

De JICN heeft sinds begin 2025 het ziekteverzuim weten terug te dringen van 12 naar 9 %. De ambitie is dit verder terug te brengen. De JICN heeft een bredere visie op detentie en re-integratie ontwikkeld waarbij de verbinding met de buitenwereld een belangrijk onderdeel is. Ten aanzien van jongvolwassenen (18-23 jaar) is met ondersteuning vanuit de Penitentiare Inrichting Zeist een verkenning gestart voor een waar heropvoeding en gescheiden detentieplekken re-integratie verder dient te bevorderen. De Raad juicht deze initiatieven van de JICN toe. Het zijn belangrijke stappen richting een effectiever detentieklimaat en succesvolle re-integratie.

1.2.3 Grenstoezicht

De KMar heeft financiële middelen toegewezen gekregen voor een forse uitbreiding op CN, de zogenoemde BES-claim. Daarvoor start in 2026 een project om deze uitbreiding te realiseren. De uitbreiding bestaat uit lokaal personeel en militair personeel vanuit Europees Nederland. De verwachting is dat in 2027 de eerste nieuwe lokale collega's operationeel inzetbaar zijn. De militairen vanuit Europees Nederland zullen gefaseerd instromen tot 2028.

De KMar ondersteunt het KPCN met 2 FTE op Bonaire voor de Basis Politiezorg (BPZ) sinds februari 2025. Daarnaast ondersteunt het KPCN op Saba en Sint Eustatius de KMar met een gewapende collega tijdens de in en uitreiscontroles van de Makana ferry wanneer nodig. Dankzij deze samenwerking kunnen beide diensten hun taken beter en veiliger uitvoeren. Tot slot gaat de KMar opleidingen geven aan het KPCN met betrekking tot het vreemdelingtoezicht. De samenwerking is verlengd tot februari 2027.

Met betrekking tot de ferry tussen Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten zijn er overleggen tussen alle betrokken partners om de samenwerking te verbeteren. Dit betreft de Douane, het KPCN, de KMar, de openbare lichamen en de betrokken ministeries. De uitkomst moet een integrale aanpak zijn op de controle van de ferry. In hoofdstuk 3 van de Staat wordt uitgebreid ingegaan op de problematiek daaromtrent.

Maritieme hub

De KMar geeft aan dat de sturing op de Multidisciplinaire Maritieme Hub Bonaire (MMHB) vanuit iedere organisatie en en diens eigen taakstelling moet komen. De KMar heeft naar eigen zeggen geen invulling gegeven aan de beoogde regierol binnen de maritieme hub vanwege capaciteitsproblemen en daarmee samenhangende keuzes. De Raad acht deze benadering te eenzijdig. Hoewel capaciteitsvraagstukken een reële en herkenbare beperking vormen, kan dit gegeven op zichzelf geen afdoende rechtvaardiging zijn voor het structureel niet invullen van een regietaak die direct raakt aan de grensbewaking, een expliciete kerntaak van de KMar.

De minister van JenV heeft op 14 april 2026 in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat de maritieme hub invulling geeft aan integraal maritiem toezicht rondom Bonaire.

...

'In algemene zin zullen wij de algehele samenwerking van onze diensten, onder meer met het oog op een zo goed mogelijke informatiepositie, blijven bevorderen, met inachtneming van hun mogelijkheden en respectievelijke bevoegd- en verantwoordelijkheden. Zowel waar het de onderlinge samenwerking betreft, als die met andere (al dan niet lokale) diensten'.⁷

...

Deze uitleg gaat voorbij aan het belang van centrale regie en integrale sturing. Juist binnen het maritieme domein, waar toezicht, handhaving en opsporing onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden, is integrale sturing op informatie gestuurd werken essentieel. Het ontbreken van duidelijke regie vergroot het risico op gefragmenteerde informatieposities, verminderde operationele slagkracht en lacunes in toezicht en interventie. Dit raakt niet alleen de effectiviteit van afzonderlijke organisaties, maar ook de weerbaarheid van het gehele grens- en veiligheidstelsel in Caribisch Nederland. Regie betreft niet (uitsluitend) een capaciteitsvraagstuk, maar volgt uit een verantwoordelijkheid voor taakstelling en stelsel. De Raad geeft de minister in overweging om – indien de KMar de regierol niet kan vervullen – in overleg met de betrokkenen een andere daarvoor geschikte organisatie (bijvoorbeeld de Kustwacht) daarvoor te bepalen.

Hoofdboodschap

De Raad beveelt de minister aan in 2026 te voorzien in de centrale regie op informatie gestuurd werken binnen het maritieme domein en daarbij heldere verantwoordelijkheden, bevoegdheden en samenwerkingsafspraken vast te leggen. De Raad ziet spoedige besluitvorming als noodzakelijk. Het uitblijven van effectieve regie brengt voorzienbare risico's met zich mee voor de kwaliteit van grensbewaking, de samenhang in handhaving en de tijdige onderkenning van veiligheidsdreigingen.

1.2.4 Ketencoördinatie en integrale sturing

1.2.4.1 SOJ

De Raad benoemde in de Staat over 2024 de positieve ontwikkelingen van het SOJ. De directie Strafrechtketen van het ministerie van JenV ondersteunde in 2025 wederom het SOJ in het realiseren van een ketenmonitor, een belangrijk doel dat het SOJ zich eerder

⁷ [Antwoordbrief op Kamervragen inzake noodkreet BES eilanden, 14 april 2026](#)

al heeft gesteld. Een belangrijke randvoorwaarde daarvoor is een adequaat functionerend ICT infrastructuur.

Forse knelpunten in digitalisering strafrechten CN

De partners uit het SOJ en de Immigratie- en naturalisatiedienst (IND) CN is met ondersteuning van de Directie Strafrechtketen (DSK) van het ministerie van JenV hebben een analyse uitgevoerd (laten uitvoeren) naar de knelpunten in de digitale samenwerking binnen de strafrecht-, migratie- en jeugdketen in CN.

De resultaten benadrukken dat de huidige digitale infrastructuur en de *governance* rondom informatievoorziening onvoldoende zijn toegerust om de wettelijke taken van de betrokken organisaties effectief, efficiënt en veilig uit te voeren. In de praktijk functioneert de keten voor een belangrijk deel dankzij de inzet, goede wil en persoonlijke contacten van professionals binnen de verschillende organisaties. Hoewel deze inzet de samenwerking mogelijk maakt, is dit model kwetsbaar, inefficiënt en niet toekomstbestendig. Bovendien brengt het risico's met zich mee voor de continuïteit van processen, de betrouwbaarheid van informatie en de bescherming van persoonsgegevens.

Om deze situatie te verbeteren zijn in de analyse verschillende aanbevelingen gedaan, waaronder een programmatische aanpak om de digitale samenwerking in de keten te versterken. Prioriteer de digitale basisinfrastructuur, zodat veilige communicatie, betrouwbare data-uitwisseling en stabiele voorzieningen worden gegarandeerd.

De Raad juicht het initiatief van het SOJ en de IND toe. Hij onderschrijft de urgentie van de problematiek en roept de minister van JenV op de aanbevelingen met de nodige urgentie te implementeren. Daarbij acht hij het noodzakelijk dat de minister, in overleg met het SOJ, expliciete afspraken maakt over de *governance* van de ICT binnen de strafrechtenketen in CN. Daarbij dient helder te worden vastgelegd wie eigenaar is van de keten brede informatievoorziening en hoe de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer bij het beheer van de ICT-voorzieningen zijn belegd. Duidelijke *governance* en bestuurlijke centrale regie zijn randvoorwaarden om de noodzakelijke verbeteringen te realiseren.

Het voorgaande vereist ook dat binnen het SOJ voldoende expertise aanwezig is én blijft op het terrein van ICT. Ondersteuning vanuit de DSK aan het SOJ lijkt dan ook onontbeerlijk.

Uit gesprekken die de Raad voerde blijkt dat de meerjarenagenda van het SOJ nog niet vertaald is naar de P&C-cycli van de individuele uitvoeringsorganisaties en zelfs onbekend is bij een aantal organisaties. Dat verbaast de Raad. Dit vraagt niet alleen om adequate communicatie binnen het SOJ, maar vooral om betere interne communicatie door de hoofden van de organisatie die deel uitmaken van het SOJ. De Raad roept de betrokken organisaties dan ook op om voortaan zorg te dragen voor vertaling van de meerjarenagenda in de jaarplannen. De Raad zal dit in 2026 nauwlettend monitoren.

Ketencoördinator

Het SOJ ziet het nut van een ketencoördinator, maar heeft nog niet gekozen om deze rol in 2025 in te vullen. De prioriteit voor het SOJ lag in 2025 op de analyse van de knelpunten in de digitalisering. De door JenV geleverde ondersteuning vanuit DSK is daarbij door de keten als erg waardevol ervaren. Het oplossen van de knelpunten is een randvoorwaarde voor het ontwikkelen van een ketenmonitor. De ondersteuning op dat vlak vanuit JenV is en blijft voorlopig hard nodig. De Raad roept de minister dan ook op deze ondersteuning vanuit DSK te continueren. De liaison van JenV en de hoofdofficier van justitie dragen gezamenlijk zorg voor het voorzitterschap en ondersteuning van het SOJ. Vooruitlopend op de nog aan te stellen ketencoördinator dragen beiden zorg voor de algehele coördinatie.

1.2.4.2 Integrale sturing JenV

JenV onderschrijft in de beleidsagenda 2026-2030 het door de Raad beschreven belang van meer integrale sturing. Echter, niet wordt aangegeven hoe JenV dit wil gaan realiseren. De Raad betreurt dit, zeker omdat de boodschap in de vorige Staat alarmerend was en er inmiddels een jaar verstreken is. Uit gesprekken die de Raad voerde blijkt dat gedacht wordt aan het aanwijzen van een coördinator per Directoraat Generaal. De Raad ziet dit als een positieve stap. De Raad doet daarbij wel de dringende oproep aan de minister één centrale coördinator/voorzitter met een duidelijke regierol aan te wijzen. Sec een netwerkstructuur alleen is onvoldoende. Zonder een centrale regiehouder bestaat het risico dat het overleg primair een afstemmingsplatform blijft, terwijl de noodzakelijke prioritering, besluitvorming en voortgangsbewaking onvoldoende tot stand komen. De ervaring leert dat gedeelde verantwoordelijkheid niet automatisch leidt tot eigenaarschap: wanneer iedereen betrokken is, is uiteindelijk niemand aanspreekbaar op het geheel. Een centrale coördinator zorgt ook voor de noodzakelijke continuïteit, bewaking van follow up, besluitvorming en een centraal directie overstijgend overzicht.

1.3 Lokèt Huridiko en Legal Desk

In een eerdere Staat (2020) besteedde ook de Raad aandacht aan het niveau van rechtsbescherming en de toegang tot het recht voor de inwoners van CN. Voor dat laatste was tot dan toe weinig aandacht.

Naar het model van het Juridisch Loket is er vanaf het najaar 2026 op alle drie de eilanden van CN een plek waar inwoners naartoe kunnen voor juridisch advies.

Het voorgaande is een belangrijke stap in de ontwikkeling van de rechtspositie van de inwoners van de eilanden. De Raad prijst de inzet van degenen die het daartoe hebben geleid.

Hoofdstuk 2 Ontwikkelingen per organisatie

De Raad beschrijft hier op hoofdlijnen de ontwikkelingen per organisatie binnen de rechtshandhaving in CN.

2.1 SRCN

In 2025 heeft de Stichting Reclassering Caribisch Nederland (**SRCN**) belangrijke stappen gezet in de kwaliteitsborging, professionalisering en versterking van de ketensamenwerking. In december is het HKZ-R certificaat⁸ behaald, waarmee de kwaliteit van werkprocessen extern is gevalideerd. Op het gebied van organisatieontwikkeling zijn een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) en een cliënttevredenheidsonderzoek (CTO) uitgevoerd. De uitkomsten laten zien dat zowel cliënten als medewerkers overwegend tevreden zijn. Ook is de organisatie versterkt met drie nieuwe collega's (administratief medewerker, reclasseringswerker en ketencoördinator jeugdstrafrecht), hetgeen bijdraagt aan de continuïteit. Tot slot is de informatiecampagne jeugdstrafrecht/jeugdreclassering gestart, met meertalige informatie op de website. Op Bonaire zijn wederom ketendagen georganiseerd; Saba en Sint Eustatius volgen in 2026. Daarnaast is SRCN sinds 2025 aangesloten bij de *Caribbean Association of Probation and Parole* (CAPP), waarmee internationale kennisuitwisseling en samenwerking in de regio wordt versterkt.

De Raad juicht bovenstaande ontwikkelingen toe. Dit sluit ook aan bij een thema waar de Raad in 2026 nadrukkelijk aandacht voor gaat vragen: interne kwaliteitszorg. De resultaten binnen SRCN op dit vlak kunnen wellicht als *good practice* dienen binnen de justitieketen.

2.2 Forensische zorg/dodelijk incident Bonaire

De Raad heeft in de Staat van de rechtshandhaving 2024 nogmaals aandacht gevraagd voor het ontbreken van een toereikend stelsel van forensische zorg in CN. Dit brengt ernstige veiligheidsrisico's met zich mee.

Deze zorg is essentieel voor personen met psychiatrische of gedragsproblematiek die in aanraking komen met het strafrecht, zowel vanuit het perspectief van behandeling als van bescherming van de samenleving. Al sinds 2020 is het onderwerp geagendeerd bij het JVO. Binnen dat JVO is in 2024 afgesproken te werken aan een meerjarig Koninkrijksbreed programma gericht op de versterking van de forensische zorg, TBS en de PIJ-maatregelen.⁹ De voortgang van het programma heeft vertraging opgelopen. Het JVO van januari 2025 vond geen doorgang en het JVO van juni 2025 is verplaatst naar september 2025. Naar aanleiding van het JVO van 11 september is pas gestart met de werving van een programmamanager waarbij de SRCN als budgethouder is aangewezen.

---

⁸ Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector – Reclassering.

⁹ Kamerstukken II 2025/26, 36800 IV, nr. 22.

Hoewel *commitment* is uitgesproken en programmatische stappen zijn gezet, bevindt de daadwerkelijke implementatie zich nog in de beginfase. Hierdoor is nog niet zichtbaar op welke termijn concrete verbeteringen in beschikbaarheid van forensische zorg gerealiseerd zullen worden.

Stichting Krusada en Adelanto – dodelijk geweldsincident

De stichting Krusada richt zich op de begeleiding van mensen met persoonlijke en sociale problematiek. De stichting ondersteunt onder meer (ex-)verslaafden, (ex-)gedetineerden, kansarme jongeren en sociaal of lichamelijk kwetsbare personen bij hun terugkeer in de samenleving.

Ook vervult Krusada deze functie voor (ex-)gedetineerden voor het resocialisatie project Adelanto. Het project Adelanto is gericht op de resocialisatie van justitiabelen op Bonaire. Het doel is om een goede verbinding te creëren tussen strafrechtelijke veroordeling en terugkeer in de maatschappij. De stichting werkt daarbij nauw samen met andere organisaties zoals de SRCN en de JICN. Het project biedt ondersteuning aan maximaal twaalf personen die maximaal anderhalf jaar bij Adelanto wonen, met als focus het voorkomen van recidive en het bieden van gestructureerde opvang en begeleiding. Daarvoor ontvangt de Stichting een subsidie vanuit het ministerie van JenV.

Dodelijk incident bij Krusada Bonaire

Op 16 februari 2026 vond bij de zorginstelling Krusada op Bonaire een dodelijk geweldsincident plaats tussen twee bewoners die onder het Adelanto-project geplaatst waren. Een van hen kwam daarbij om het leven. Er is een strafrechtelijk onderzoek ingesteld naar de toedracht.^{10, 11}

Uit bevindingen van de Raad blijkt dat de hoogte van de subsidie aan Krusada niet (meer) toereikend is om de juiste begeleiding en zorg te bieden in het kader van Adelanto. De justitiabelenpopulatie kenmerkt zich door een toegenomen complexiteit en zwaarte van problematiek, waardoor intensievere begeleiding en zorg noodzakelijk zijn om passende ondersteuning te kunnen bieden. De huidige capaciteit en het beschikbare budget zijn echter ontoereikend om in deze zorgbehoefte te voorzien. Dit leidt ertoe dat beschikbare plekken (bedden) niet kunnen worden benut. Voor het waarborgen van een veilige en verantwoorde opvang is bovendien 24-uurs beveiliging en zorg vereist, zowel in het belang van de justitiabelen als van de directe omgeving en de maatschappij als geheel.

¹⁰ <https://www.bonaire.nu/nieuws/politie-justitie/86014/dood-krusada-deelnemer-zorgt-voor-grote-verslagenheid-bij-instelling>.

¹¹ [Arrest after fatal incident at Krusada | Antilliaans Dagblad](#)

Recent heeft de Raad begrepen dat de subsidie aan Krusada afhankelijk wordt gesteld van het aantal *gevulde* plekken. Als er minder dan de beschikbare 12 bedden gevuld zijn, leidt dat tot een korting in de subsidie-bijdrage. Daardoor is de onmogelijkheid van passende behandeling voor resocialiserenden in een cirkelredenering beland, die zorgt voor een vacuüm in de resocialisatie. Het behoeft geen nader betoog dat dit zeer onwenselijk is.

De Raad vraagt met klem aandacht van de minister voor de ontstane situatie. Het hiervoor benoemde dodelijk incident benadrukt andermaal de noodzaak daarvan.

Hoofdboodschap

De Raad benadrukt dat forensische zorg een cruciale voorwaarde vormt voor een goed functionerende rechtshandhaving. Het risico op herhaling van ernstige incidenten is reëel. De Raad roept de minister op om – los van het al lopende Koninkrijksbrede programma – in overleg met SRCN en JICN concrete maatregelen te treffen in CN die op korte termijn leiden tot beschikbaarheid van passende forensische zorgcapaciteit op Bonaire.

De Raad zal de situatie nauwlettend blijven monitoren.

2.3 Voogdijraad Caribisch Nederland

De Raad beschreef in de vorige Staat dat de Voogdijraad Caribisch Nederland (VRCN of Voogdijraad) in 2023 kampte met een tekort aan personeel, mede vanwege een sterk verloop en uitval van medewerkers. Daardoor liepen de wachtlijsten op, zonder dat de capaciteit toenam. In 2024 zijn door JenV diverse maatregelen getroffen, zoals het beschikbaar stellen van extra capaciteit. Daarnaast is in 2024 een programma gestart voor een organisatieadvies en verandertraject, gericht op het verbeteren van de taakuitvoering en bedrijfsvoering. Vanuit het ministerie van JenV is in overleg met de Voogdijraad daarvoor een verandermanager aangesteld. Het programma voorziet ook in versterking van de personele capaciteit op de terreinen kinderalimentatie, H(et)ALT(Alternatief)-afdoeningen, beleid en raadsonderzoeken. Dat laatste omdat de incidentele middelen geen structurele oplossing boden.

De Voogdijraad maakte óók in 2025 een stevige ontwikkeling door, waarbij de veranderopgave hielp de verschillende wettelijke taken van de organisatie goed neer te zetten en door te ontwikkelen. In 2025 zijn hiervoor diverse analyses en verkenningen uitgevoerd, die de basis leggen voor beleidsbeslissingen gericht op een duurzame taakuitvoering. Het ministerie van J&V heeft hiermee in samenwerking met de Voogdijraad een stevige basis gelegd voor visievorming op de organisatie en deze zijn al reeds vertaald in deels structurele en deels tijdelijke versterking van de organisatie. De verdieping op de taakuitvoering van met name HALT, Kinderalimentatie en de rol van Centrale Autoriteit laat zien wat er nodig is om een gedegen basis te leggen, maar ook

welke doorontwikkeling in de toekomst nog verwacht wordt op deze beleidsterreinen in Caribisch Nederland. De Raad vraagt daarbij wel nadrukkelijk aandacht voor het volgende. De Voogdijraad is en blijft een kleinschalige en dus ook kwetsbare organisatie met vier losse taakgebieden onder één dak, met ieder hun eigen ketenpartners, wetgeving en dynamiek. Zowel de implementatiefase, als ook continue beleids- en ketenontwikkeling in Caribisch N, vraagt om voldoende en structurele versterking van capaciteit, zodat de ingezette verandering ook geborgd kan worden

2.4 Jeugd

De Raad sprak al in 2023 in zijn inspectierapport 'preventie van jeugdcriminaliteit en jeugdstrafrecht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba' zijn bezorgdheid uit over omstandigheden op de BES-eilanden die (jeugd)criminaliteit kunnen 'triggeren'. Hij wijst daarbij onder meer op armoede en de groeiende kloof tussen 'rijk en arm'. De mogelijkheden van de openbare lichamen om dit soort problemen aan te pakken, zijn evenwel beperkt. Die bezorgdheid is helaas werkelijkheid geworden.

KPCN meldde in de criminaliteitsbeeldanalyse 2020-2024 dat sprake is van een zorgwekkende stijging in diefstal en geweld door jongeren, terwijl er een tekort is aan jeugdzorg en rehabilitatiemogelijkheden:

*'Uit interviews kwam naar voren dat de meeste jongeren die in aanraking komen met criminaliteit afkomstig zijn uit eenoudergezinnen waar de vader niet aanwezig is of uit gezinnen waar beide ouders afwezig zijn en de kinderen bij grootouders wonen. Sommige ouders, vooral alleenstaande ouders, hebben vaak één of meerdere bijbanen naast hun normale baan om rond te kunnen komen. Hierdoor zijn kinderen veel alleen thuis. Door dit gebrek aan ouderlijk toezicht zwerven deze kinderen rond op straat en komen zij in de problemen. Op Saba zijn gevallen bekend van oudere mannen die beltegoed geven aan meisjes in ruil voor seks. Tijdens de interviews kwam ook naar voren dat de jeugdigen die opgegroeid zijn in een thuissituatie met huiselijk geweld ook in aanraking komen met criminaliteit. Jeugdzorg Bonaire geeft aan dat zij vooral veel alcohol- en drugsmisbruik tegenkomen. Jongeren met een verstandelijke beperking zijn kwetsbaar en beïnvloedbaar en komen daardoor vaker in aanraking met criminaliteit.'*¹²

De recente jaarcijfers over 2025 van het KPCN maken deze zorgen niet minder. De beschikbare cijfers laten zien dat het aantal geregistreerde jeugdstrafzaken in absolute zin beperkt is, maar signalen uit de praktijk wijzen op een zorgelijke ontwikkeling, met name waar het gaat om geweldsincidenten en verharding van gedrag onder een relatief kleine groep jongeren. De problematiek concentreert zich vaak rond een beperkte groep risicojongeren, maar dat de impact op de samenleving en het veiligheidsgevoel op de eilanden is vaak groot. Tegelijk is het zicht op de aard en omvang van jeugdcriminaliteit

---

¹² [Criminaliteitsbeeldanalyse CN 2020-2024 | Politie Caribisch Nederland](#)

nog onvoldoende eenduidig, mede doordat registratie en beschikbare cijfers binnen de keten niet altijd goed op elkaar aansluiten (zie ook onder SOJ).

De Raad acht dit een relevant aandachtspunt voor de rechtshandhaving. Tijdige signalering, goede informatie-uitwisseling en een samenhangende aanpak zijn essentieel om te voorkomen dat jongeren verder afglijden in criminaliteit en om recidive te beperken. Daarbij is van belang dat preventieve, bestuurlijke en strafrechtelijke interventies in onderlinge samenhang worden ingezet, en dat de samenwerking tussen justitie, politie, onderwijs, zorg en lokale partners structureel wordt versterkt. De Raad ziet daar in 2025 nog onvoldoende concrete en zichtbare verbeteringen en dat is zorgelijk.

Hoofdboodschap

De Raad beveelt aan op korte termijn te komen tot een meer structurele en integrale aanpak van jeugdcriminaliteit in CN, met een beter gezamenlijk zicht op aard en omvang van de problematiek en een sluitende samenwerking tussen betrokken organisaties. Daarbij is het van belang dat vroegsignalering, passende interventies en nazorg in samenhang worden georganiseerd, zodat escalatie en herhaald delinquent gedrag zoveel mogelijk worden voorkomen. Een dergelijke integrale aanpak vereist centrale regie. Dit kan bijdragen aan een duurzame versterking van de rechtshandhaving en het voorkomen van verdere verharding onder jongeren.

De Raad spoort de minister hierbij aan in dit kader tevens oog te hebben voor de situatie op Sint Eustatius en Saba, die zich ten opzichte van Bonaire in een achtergestelde positie bevinden (zie ook hoofdstuk 3).

Hoofdstuk 3 Rechtshandhaving Saba en Sint Eustatius

3.1 Algemeen

Saba en Sint Eustatius zijn relatief klein en bovengemiddeld veilig in vergelijking met andere eilanden in de regio. Echter, waar criminaliteit in het verleden van meer incidentele aard was, is dat niet meer zo. Daarnaast ontvangt de Raad (steeds meer) signalen uit de justitiële keten dat beide eilanden als veilige opslag of tussenstation worden gebruikt door criminele netwerken. Deze vorm van ondermijnende criminaliteit is niet direct zichtbaar, maar heeft - zeker op termijn - gevolgen voor de veiligheid. Grip op de rechtshandhaving is daarom een vereiste om deze eilanden veilig te houden. De demografie op beide eilanden wijzigt - anders dan op Bonaire - nauwelijks, waardoor de mogelijkheden tot risicobeheersing overzichtelijker zouden moeten zijn.

Echter, de strafrecht- en veiligheidsketen op Saba en Sint Eustatius is structureel kwetsbaar. De eilanden beschikken formeel over vrijwel alle schakels van de keten, maar in de dagelijkse praktijk is de uitvoering gefragmenteerd, sterk afhankelijk van externe capaciteit en grotendeels reactief. Kleinschaligheid, structurele onderbezetting en het ontbreken van essentiële voorzieningen worden versterkt door de grote afstand tot Bonaire, waar detentie, forensische zorg, specialistische opsporing en een aanzienlijk deel van de justitiële infrastructuur zijn geconcentreerd.

De strafrechtketen op Saba en Sint Eustatius moeten worden gezien als in ontwerp samenhangende systemen, maar met een aantal structurele beperkingen in de beschikbare capaciteit en infrastructuur. Dit leidt ertoe dat de focus vrijwel volledig ligt op het overeind houden van de basisprocessen. Opsporing, preventie, ketenregie, kwaliteitsborging en (na)zorg komen daarmee (potentieel) in het gedrang.

3.2 Opsporing

De capaciteitsproblematiek bij het KPCN heeft gevolgen voor alle eilanden. Op Sint Eustatius wordt de minimale bezetting verre van gehaald. Op Saba is de situatie minder nijpend dan op Sint Eustatius, maar staat de minimale bezetting wel onder druk. Naast eerder beschreven risico's van algemene veiligheid, zorgt dat er ook voor dat opsporingsinformatie niet altijd kan worden opgevolgd. Hoewel de informatiepositie en regionale samenwerking zijn verbeterd, blijft *intelligence* op de plank liggen door gebrek aan capaciteit. Zowel het KPCN als het OM erkennen dat er wel signalen zijn die het verdienen om onderzocht te worden, maar dat dat vervolgens niet gebeurt. De roulatie van personeel van het KPCN tussen Bonaire en de bovenwindse eilanden en vervolgens in 2023 het wegvallen van structurele ondersteuning vanuit de KMar (*de Raad uitte eerder al zijn zorgen over het voornemen tot het besluit van beëindigen van die jarenlange samenwerking/ondersteuning*), maken de continuïteit kwetsbaar en sterk(-er) persoonsafhankelijk. Dit leidt tot wisselende kwaliteit in de keten, onder meer

door onvolledig aangeleverde dossiers en een toename van sepot. Het OM kent bovendien geen permanente fysieke aanwezigheid op Saba en Sint Eustatius.

3.3 Veiligheidsrisico's ferry-verbinding bovenwinden en lacunes grenstoezicht

Wat wel degelijk van invloed is (geweest) op de veiligheidssituatie is het instellen van de ferry-service (Makana) tussen Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten. Alhoewel logistiek een aanvulling op het beperkte aanbod van luchtverbindingen, is er ogenschijnlijk niet voldoende rekening gehouden met de aspecten van veiligheid en rechtshandhaving. In de haven vindt nauwelijks controle van goederen plaats, waardoor invoer (en smokkel) van bijvoorbeeld wapens en drugs ongecontroleerd (zouden) kunnen plaatsvinden.^{13,14} Feit is in elk geval dat er meer van deze goederen op de eilanden worden aangetroffen, zo geven diverse organisaties binnen de keten aan. Ook wordt aangegeven dat er feitelijk onvoldoende zicht (en daarmee grip) is op de situatie. Indirect betekent dat dus dat een zeker niveau van latent aanwezige risico's 'voor lief' wordt genomen.

In de eerdergenoemde brief van de gezaghebbers van de openbare lichamen uiten zij ook hun zorgen aan de leden van de Eerste en Tweede Kamer, over het niveau van de rechtshandhaving en veiligheid en roepen zij op de justitieketen te versterken. Naar aanleiding van de daarover gestelde Kamervragen heeft de minister van JenV op 14 april 2026 inhoudelijk op die vragen gereageerd.¹⁵ Ook daarvan heeft de Raad kennisgenomen. Daarin wordt herhaald/verwezen naar informatie die ook in de Beleidsagenda 2026-2030 staat. Zoals eerder in Hoofdstuk 1 aangegeven, ontbeert de beleidsagenda JenV op belangrijke onderdelen concreetheid. Het antwoord van de minister op de Kamervragen vindt de Raad in dat opzicht zeer beperkt en soms afwijkend:

...

Vanuit het ministerie van JenV is er de afgelopen tijd gewerkt aan de beleidsagenda voor Caribisch Nederland 2026-2030 (beleidsagenda). In deze beleidsagenda worden nadrukkelijk de aanbevelingen van de Raad voor de Rechtshandhaving zoals benoemd in het rapport 'Staat van de rechtshandhaving Caribisch Nederland 2024' (Staat 2024) meegenomen. De beleidsagenda is op 31 maart jongstleden met uw Kamer gedeeld.

...

¹³ KPCN biedt overigens wel operationele ondersteuning aan de Kmar bij de in- en uitreiscontroles van passagiers (zie ook 1.2.2).

¹⁴ Op Sint Maarten wordt wel op wapens gecontroleerd in verband met de veiligheidscontrole. Op Sint Eustatius vindt bij uitgaande vluchten ook veiligheidscontrole plaats.

¹⁵ [zie noot 4; Antwoordbrief op Kamervragen noodkreet BES eilanden, 14 april 2026](#)

Dit antwoord lijkt te suggereren dat de aanbevelingen van de Raad zijn overgenomen. Echter, in de beleidsagenda wordt onvoldoende duidelijk op welke wijze en wanneer de minister de hoofdboodschap en aanbevelingen van de Raad wil opvolgen. Dat geldt ook voor het grenstoezicht op Saba en Sint Eustatius.

In de antwoordbrief van 14 april 2026 vermeldt de minister onder meer het volgende:

...

Tegen deze achtergrond acht de Douane het essentieel dat de beschermingstaak expliciet wordt betrokken bij de aanpak van de vuurwapenproblematiek. De Douane zet daarom in op het verder versterken van risicogerichte controles op goederenstromen, het intensiveren van informatiegestuurd toezicht en het versterken van de samenwerking met ketenpartners zoals politie, Koninklijke Marechaussee, Kustwacht en het Openbaar Ministerie. Op deze manier wordt beoogd de illegale invoer van vuurwapens en onderdelen daarvan zo effectief mogelijk te voorkomen en te bestrijden.

...

Douane CN zet in op het versterken van de beschermingstaak, onder meer door de inzet van een adviseur Ondernijning en door intensievere samenwerking en informatie-uitwisseling met ketenpartners. Hiermee wordt beoogd eventuele lacunes in grensbewaking en criminaliteitsbestrijding verder te verkleinen.

...

Voor wat betreft de Douane is het noodzakelijk dat de controle aan de grenzen ook vanuit het oogpunt van veiligheid wordt benaderd. Bij de Douane richt men zich momenteel sterk op de inning van belasting (ABB-)belastingen. In de voornoemde brief van de gezaghebbers van 9 februari 2026 wordt daar ook naar verwezen. Hoewel deze taak uiteraard ook bij de Douane ligt, vraagt de (waarborging van de) veiligheidssituatie om een bredere inzet. Een herijking van de taakopvatting van de Douane lijkt daarom noodzakelijk, waarbij goederencontrole door de Douane expliciet wordt gepositioneerd als veiligheidsinstrument en integraal onderdeel van de rechtshandhaving en de justitieketen. Dit vraagt om duidelijke prioritering.

De minister verwijst in zijn antwoord alleen naar Bonaire, en gaat niet concreet in op de situatie op Saba en Sint Eustatius. De Raad wees vorig jaar al op de lacunes - afwezigheid van controles - in het grenstoezicht en de grensbewaking op Saba en Sint Eustatius. Het aanstellen van een adviseur Ondernijning lijkt een stap in de goede richting, maar dat is naar mening van de Raad, zonder nadere toelichting, geenszins een oplossing voor het bredere ketenprobleem.

Een belangrijk knelpunt betreft de afstemming van de werktijden en roosters van de KPCN, de KMar en de Douane. Deze diensten opereren onvoldoende gecoördineerd, waardoor de lucht- en zeehaven niet structureel en gelijktijdig worden bediend. Buiten de reguliere dienstroosters ontstaat feitelijk een toezichtsvacuüm. De suggestie van de Raad in te zetten op het voorgestelde ontschotten van de werkzaamheden stuit volgens de minister van JenV op problemen vanwege de strikte juridische kaders, rechtspositionele aspecten en verschil in bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De Raad vindt deze redenering te kort door de bocht. Immers, er dient zich een ernstig knelpunt aan waarvoor een effectieve en efficiënte oplossing is bedacht. De inzet van capaciteit op beperkte schaal vergt ook de nodige bereidheid om anders te denken dan binnen de bestaande kaders. De situatie op de eilanden - zeker op de schaal van Saba en Sint Eustatius - is wezenlijk anders en rechtvaardigt een andere dan standaard aanpak.

De minister van JenV geeft in de beleidsagenda 2026-2030 echter aan niet te zullen kiezen voor het ontschotten van de werkzaamheden diensten, maar in te zetten op groei van de capaciteit en het verder benutten van bestaande samenwerkingstructuren.¹⁶ De Raad heeft twijfels bij de ontwikkeling hiervan nu de inzet op het versterken van de samenwerking al jaren tot de *voornemens* behoort en niet tot resultaat leidt.

Wel is de Raad van mening dat de voorgestelde oplossing in de beleidsagenda het gewenste effect *kan* bereiken – *mits* dit *snel en voldoende concreet* gemaakt wordt in termen van de in de beleidsagenda toegezegde capaciteitsgroei. Groei van capaciteit biedt bovendien ook op andere terreinen voordelen op deze eilanden in het licht van de andere in dit hoofdstuk behandelde beperkingen. De Raad ziet de *concrete ontwikkeling* daarvan met belangstelling tegemoet en zal dit onderwerp nauwgezet blijven volgen. Bij de overwegingen daartoe geeft de Raad nadrukkelijk mee om te bezien in hoeverre het hervatten van de eerder beëindigde (structurele) samenwerking met de KMar daarbij kan worden ingezet.

3.4 Toepassing instrumentarium strafrechtketen

Het juridisch instrumentarium is formeel gelijk binnen CN, maar dat blijkt in de praktijk niet het geval. Dit laat zich onder meer zien in de gevallen van inverzekeringstelling en voorlopige hechtenis. Bij de afwegingen over voorlopige hechtenis op Saba en Sint Eustatius wordt nadrukkelijker gekeken naar haalbaarheid van de zaak, kosten en capaciteit. Het transport van verdachten naar en van Bonaire is duur en logistiek complex, terwijl arrestantenbewaring op de bovenwinden extra druk legt op het toch al onderbezette KPCN. Dit blijken in de praktijk belangrijke factoren te zijn die een rol spelen of een verdachte al dan niet wordt heengezonden.

Dit leidt tot rechtstongelijkheid; verdachten op Saba en Sint Eustatius worden vaker heengezonden dan in vergelijkbare zaken op Bonaire, waarin een verdachte wel wordt vastgehouden in voorlopige hechtenis hangende het onderzoek. Deze jarenlange

---

¹⁶ JenV Beleidsagenda 2026-2030, p. 13

praktijk heeft gevolgen voor het gezag van justitie en het vertrouwen van burgers in gelijke rechtsbedeling. Zoals hiervoor al gesteld leidt de ondercapaciteit tot directe tekortkomingen in de opsporing en het niet (kunnen) onderzoeken van zaken. Daarmee ondervinden de samenlevingen op Saba en Sint Eustatius dubbel last van de voor hen beperkte invulling en inrichting van de rechtshandhaving.

3.5 Jeugd, detentie, resocialisatie, zorg en nazorg

De kwetsbaarheid van de keten is ook duidelijk zichtbaar in de jeugdketen, detentie, resocialisatie en in de forensische zorg. Lokale voorzieningen voor begeleiding, behandeling en gecontroleerd toezicht ontbreken grotendeels. Opvang voor de jeugd is er niet. Ook ontbreken voorzieningen voor resocialiserenden na terugkeer in de maatschappij na het uitzitten van een gevangenisstraf. Forensische zorg is zo goed als afwezig op Saba en Sint Eustatius. Deze afwezigheid vindt zijn oorzaak in de kleinschaligheid van de eilanden. Dat wil echter niet zeggen dat er geen behoefte aan is.

Detentie van personen uit Saba of Sint Eustatius op Bonaire betekent – naast de voornoemde logistieke aspecten – ook dat een persoon (langdurig) gedetineerd zit op zeer grote afstand en ver verwijderd van zijn of haar familie en binnen een andere maatschappelijke context. Gedetineerden die terugkeren vanaf Bonaire hebben vaak te kampen met de gevolgen van een geïsoleerd bestaan: doordat hun familie ver moet reizen (ten minste een dag heen en een dag terug, daarom voor de bezoeker tenminste drie dagen) tegen hoge reiskosten is (familie-)bezoek eerder uitzondering dan regel. Daarnaast is de populatie van de gevangenis cultureel anders samengesteld en Papiaments- of Spaanstalig. Dat betekent dat de gedetineerden vaak in hoge mate verstoken blijven van menselijk contact. Feitelijk betekent detentie op Bonaire voor hen een extra straf boven op de gevangenisstraf die zij moeten uitzitten.

De Raad heeft er begrip voor dat de Nederlandse overheid ervoor kiest om veroordeelden niet naar de huidige gevangenis van Sint Maarten te sturen, vanwege de erbarmelijke omstandigheden aldaar. Andere alternatieven voor wat betreft samenwerking voor de detentie zijn niet onderzocht. Voor de toekomst liggen er naar mening van de Raad wel degelijk mogelijkheden om te onderzoeken naar samenwerking op het gebied van detentie met Sint-Maarten.

3.6 Samenvattend

De strafrecht- en veiligheidsketen op Saba en Sint Eustatius functioneert – zeker in relatie tot Bonaire - met structurele beperkingen en leemtes. Deze worden gekenmerkt door capaciteitsproblemen en het ontbreken van lokale voorzieningen. De afhankelijkheid (en afstand tot) van voorzieningen op Bonaire is geen randvoorwaarde, terwijl het wel een structureel knelpunt vormt dat de gehele keten beïnvloedt. Bovendien raakt de specifieke problematiek van Saba en Sint Eustatius ondergesneeuwd in CN-brede benaderingen. Beslissingen in strafzaken worden mede ingegeven door kosten, logistiek en beschikbare capaciteit. Detentie, zorg en behandeling vinden plaats buiten de lokale context, met negatieve gevolgen voor re-integratie en recidive.

Het voorgaande vraagt om een andere benadering, waarin ook investeringen in een lokaal regionale samenwerking dienen te worden onderzocht, bijvoorbeeld met Sint Maarten. De Raad herhaalt het belang van concrete versterkende maatregelen. Naar het oordeel van de Raad zijn deze maatregelen voor Saba en Sint Eustatius (hard) nodig en gaat het hier ook om herstel van eerder onvoldoende onderkende noodzakelijkheden en niet slechts om maatregelen ter verbetering. De Raad is van mening dat elk eiland recht heeft op de capaciteit en faciliteiten die het nodig heeft. Kleinschaligheid op zichzelf mag geen argument vormen voor afwezigheid van voorzieningen of het niet leveren van capaciteit. Daarmee worden burgers onderbedeeld in hun rechtspositie en wordt criminaliteit in de kaart gespeeld. Beide is naar het oordeel van de Raad niet acceptabel en bovendien onnodig. Een toekomstbestendige versterking vereist expliciete erkenning van deze kleinschalige realiteit, zonder afbreuk te doen aan de (rechts-)positie van burgers. De huidige inrichting van de strafrecht- en veiligheidsketen op Saba en Sint Eustatius schiet structureel tekort en leidt tot rechtsongelijkheid voor burgers ten opzichte van Bonaire. Die is niet verenigbaar met het institutionele uitgangspunt dat Bonaire, Sint Eustatius en Saba sinds 2010 integraal onderdeel zijn van Nederland en aanspraak hebben op een gelijkwaardig niveau van rechtsbescherming. Kleinschaligheid mag geen rechtvaardiging vormen voor het ontbreken van essentiële capaciteit of faciliteiten. Het waarborgen van rechtsgelijkheid vereist gerichte keuzes en investeringen.

Hoofdboodschap

De Raad roept de minister op de capaciteit en voorzieningen ten behoeve van de strafrecht- en veiligheidsketen op Saba en Sint Eustatius duurzaam op peil te brengen. Daarbij dient niet zozeer gedacht te worden vanuit beperkingen, maar vooral vanuit mogelijkheden. Daarbij verdient aanbeveling om te onderzoeken hoe regionale samenwerking - bijvoorbeeld met Sint Maarten - kan bijdragen aan een toekomstbestendige inrichting van detentie, zorg, behandeling en ondersteuning binnen de strafrechtketen. Nu deze twee eilanden reeds lange tijd in een achtergestelde positie verkeren, is de Raad van mening dat hiervoor met prioriteit specifieke aandacht moet komen. Ieder eiland heeft – gegeven het institutioneel kader - recht op een adequaat niveau van rechtshandhaving en voorzieningen.

Hoofdstuk 4 Samenwerking en verplichtingen tussen de landen

4.1 Inleiding

Rechtshandhaving behoort tot de verantwoordelijkheid van de autonome landen ((Caribisch) Nederland, Aruba, Sint Maarten en Curaçao) binnen het Koninkrijk. De Raad ziet onder meer toe op bestaande samenwerkingsvormen tussen de landen. In dit hoofdstuk gaat de Raad in op samenwerking en verplichtingen tussen de landen waarvoor in 2025 aandacht was. Ook in 2025 onderschreven alle landen in het Koninkrijk het belang van samenwerking om niet alleen de rechtsstaat, maar ook goed bestuur te versterken. Hiertoe zijn er verschillende (structurele) overleggen gevoerd, plannen gemaakt en diverse werkgroepen opgericht.

De landen werken samen om onder meer ondermijnende criminaliteit te bestrijden en daarmee de integriteit te bevorderen. Uitdagingen voor de Caribische landen blijven in dit opzicht primair bestaan ten aanzien van de beperkte capaciteit in personeel en middelen. De landen werken daarom samen om extra capaciteit, expertise en middelen te verkrijgen.

In dit hoofdstuk gaat de Raad specifiek in op de waarborging van mensenrechten in het kader van het detentiewezen, de samenwerking tussen de politiekorpsen, de samenwerking voor de forensische zorg, TBS & PIJ en de verwerking van politiegegevens binnen het onderwerp van de informatie- en gegevensuitwisseling, deling en verwerking.

4.2 Waarborging mensenrechten (detentiewezen)

4.2.1 Naleving mensenrechten en verplichtingen in het gevangeniswezen

Binnen een democratische rechtsstaat is de naleving van mensenrechten in het gevangeniswezen van fundamenteel belang.

Gevangenis in het Caribisch deel van het Koninkrijk

De Raad inspecteert al sinds 2013 het gevangeniswezen in het Caribisch deel van het Koninkrijk.² De Raad beziet tijdens deze inspecties onderwerpen zoals de rechtspositie, omgang met gedetineerden, interne veiligheid, maatschappijbeveiliging, maatschappelijke reïntegratie en personeel & organisatie. Voorts monitort de Raad al ruim 10 jaar op verzoek van het JVO de aanbevelingen van de *European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment* (CPT). Het gebrek aan opvolging (van een deel van de aanbevelingen) komt regelmatig naar voren.

De gevangenis op de verschillende eilanden hebben elk hun eigen (serieuze) problematiek en uitdagingen. Caribisch Nederland beschikt sinds 2018 over een nieuwe gevangenis. In zijn Staat 2024 stond de Raad uitgebreid stil bij de capaciteits-, beheers-

en veiligheidsproblemen en risico's binnen de Justitiële Inrichting Caribisch Nederland. Deze problematiek is in 2025 aangepakt en grotendeels gemitigeerd met (tijdelijke) maatregelen (zie ook Staat Caribisch Nederland 2025, hoofdstuk 1). Op de gebouwelijke staat van en de detentieomstandigheden in de gevangenissen van Curaçao en Sint Maarten is al jaren kritiek, zowel van mensenrechtenorganisaties als toezichthouders. Er zijn sinds een aantal jaren wel belangrijke ontwikkelingen gaande. Zo is er voor Sint Maarten intensieve samenwerking met Nederland, UNOPS en UNODC voor de bouw en inrichting van een nieuwe gevangenis (zie verder hoofdstuk 3 van de Staat Sint Maarten 2025). Hiermee is een belangrijke stap gezet in de richting van het borgen van de normen ter naleving van mensenrechten. De Raad stelt vast dat de situatie binnen het Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou (SDKK) al meerdere jaren structureel onder druk staat. Hoewel op onderdelen vooruitgang wordt beoogd, blijven personele tekorten en beperkte uitvoeringscapaciteit het functioneren van de inrichting in belangrijke mate bepalen. Dit belemmert de structurele borging van een humaan en rechtmatig detentieregime. De Raad acht het risico reëel dat zonder gerichte en bestendige maatregelen deze kwetsbaarheden blijven voortbestaan. De Raad benadrukt dat structurele verbetering alleen mogelijk is indien hieraan consequent bestuurlijke prioriteit wordt gegeven en voldoende middelen worden verbonden.

Waarborgfunctie

Het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden (het Statuut) geeft het raamwerk voor de kernwaarden van de democratische rechtsstaat. Elk van de landen is op grond van het Statuut zelfstandig gehouden *zorg te dragen* voor de verwezenlijking van de fundamentele menselijke rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van het bestuur.³ Het Koninkrijk draagt de verantwoordelijkheid voor het *waarborgen* daarvan.⁴ Voor wat betreft de naleving van onder meer fundamentele mensenrechten en vrijheden in hun land, zijn primair de autonome landen zelf hiervoor verantwoordelijk. Pas als een autonoom land hier structureel niet of onvoldoende in slaagt, komt de verantwoordelijkheid en mogelijk optreden van het Koninkrijk in beeld. Voor het uitoefenen van deze waarborgfunctie heeft de Koninkrijksregering een instrumentarium ter beschikking. Gezien de verwezenlijking van de kernwaarden van de democratische rechtsstaat bij de landen ligt, heeft het instrumentarium het karakter van een *ultimum remedium*.⁵ De landsorganen dienen er zelf, door middel van een systeem van *checks and balances*, voor zorg te dragen dat de burgers van de landen bestuurd worden volgens de genoemde kernwaarden. Gebeurt dit niet dan zijn de andere landsorganen eerst aan zet om de situatie te herstellen. Pas als dat niet lukt, is het Koninkrijk aan zet en verantwoordelijk vanuit zijn waarborgfunctie.

In zijn ongevraagd advies eind 2024 geeft de Raad van State aan dat ingrijpen niet de enige manier is waarop invulling kan worden gegeven aan de eindverantwoordelijkheid van het Koninkrijk.⁶ De Raad van State wijst erop dat de landen binnen het Koninkrijk de verwezenlijking van de mensenrechten, rechtszekerheid en het deugdelijk bestuur ook kunnen waarborgen door middel van intensievere samenwerking. De Raad van State stelt:

*'Door samen te werken aan de randvoorwaarden voor het realiseren van deze waarden, is het mogelijk de problemen tussen de landen en het Koninkrijk constructiever te benaderen, zodat de problemen van burgers sneller worden opgelost of in ieder geval beter beheersbaar worden. Op een aantal gebieden gebeurt dit ook al, soms al lang (bijvoorbeeld ten aanzien van de Kustwacht). Om dit ook elders voor elkaar te krijgen is het vooral de kunst om anders naar de onderlinge verhoudingen te kijken en te leren van goede praktijken.'*⁷

Voorts geeft de Raad van State aan dat toezichtsbevoegdheden met name van belang zijn om prangende problemen op te lossen of ter voorkoming dat een probleem acuut wordt.⁸ Voor wat betreft intensievere samenwerking is aangegeven dat het vooral van belang is, daar waar breder beleid gevoerd moet worden waarmee structurele maatschappelijke problemen kunnen worden aangepakt. De Raad van State geeft voorts in het kader van de intensievere samenwerking en complexe problematiek van meer structurele aard het volgende aan waarin ook de gevangenis en politiecellen in Sint Maarten als voorbeeld dienen:

*'Er zijn ook problemen die complex en structureel van aard zijn en waarbij niet kan worden volstaan met een eenmalige, afgebakende ingreep. Het Koninkrijk zou dan mogelijk kunnen besluiten om een bestuurlijke taak? voor een langere periode over te nemen. Het Koninkrijk is daar zonder eigen uitvoeringsapparaat en zonder kennis van de lokale situatie echter minder goed voor toegerust. Ingrijpen kan bovendien op grote weerstand stuiten bij het lokale bestuur, terwijl zijn medewerking juist noodzakelijk is. Een illustratief voorbeeld in dit opzicht is de kwestie rondom de detentieomstandigheden in de gevangenis en de politiecellen in Sint Maarten, waar de Koninkrijksregering uiteindelijk heeft besloten om niet tot ingrijpen over te gaan.'*⁹

In zijn jaarverslag 2025 wijst de Raad van State erop dat de samenwerking in het Koninkrijk te lijden heeft onder politieke instabiliteit in alle vier de landen.¹⁰

Mededeling aan Staten en Rijksministerraad

Door de jaren heen deed de Raad voor de gevangenis op Bonaire, Curaçao en Sint Maarten een veelheid aan aanbevelingen ter verbetering van onder meer de bejegening van gedetineerden, interne veiligheid en/of risico's. In het geval deze stelselmatig niet worden opgevolgd, heeft de Raad op grond van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving opschalingsmogelijkheden.

In mei 2025 was in Sint Maarten een ernstige crisissituatie ontstaan in de gevangenis. Door een brand en opstand verkeerden alle aanwezigen in een levensbedreigende situatie met alle (voortdurende) risico's van dien. De Raad zag het ontstaan en verloop van de genoemde situatie mede als een gevolg van jarenlange, structurele nalatigheid en stelselmatige niet opvolging van de aanbevelingen van de Raad. Als gevolg daarvan zag de Raad zich genoodzaakt de noodklok te luiden en voor het eerst in zijn bestaan gebruik te maken van zijn bevoegdheid: het doen van een ex art. 32 Rw mededeling aan de Staten van Sint Maarten alsmede de Raad van ministers van het Koninkrijk.¹¹

De Raad deed deze mededeling door middel van een brief d.d. 6 juni 2025 waarin hij met klem een oproep deed aan de Staten van Sint Maarten en de Rijkswinsterraad het ertoe te leiden dat er op de kortst mogelijke termijn een werkbare integrale aanpak en oplossing zou komen waarmee de veiligheid en de mensenrechten van eenieder in de gevangenis gewaarborgd (zouden) worden. Immers was een onmiddellijke oplossing voor de bestaande en voortdurende veiligheidssituatie nodig. De Raad wees op de vereiste gezamenlijke *sense of urgency* op zowel lokaal niveau alsmede Koninkrijksniveau. De Raad haalde het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden aan dat voldoende ruimte biedt om op basis van die verantwoordelijkheid passende maatregelen te treffen voor borging van naleving van (inter)nationaal gestelde wet- en regelgeving en (CPT) normen.

De Raad volgde met klem na zijn mededelingsbrief de ontwikkelingen en voerde (periodieke) gesprekken, gaf op verzoek een presentatie alsook maakte gebruik van mediaberichtgeving. In het licht van het bevorderen van de veiligheid en verlichting van het personeel zag de Raad concreet de komst van tijdelijke capacitaire bijstand in het eerste kwartaal van 2026. Hiermee is een deel van de zorgen en problematiek tijdelijk opgevangen. De Raad herhaalt op deze plaats nogmaals zijn algehele zorgen en vraagt blijvende aandacht voor de nog steeds actuele uiterst kwetsbare en voortdurende risicovolle detentieomstandigheden in al de gevangenissen.

Hoofdboodschap

De Raad benadrukt zijn algehele zorgen en vraagt blijvende aandacht voor de nog steeds actuele uiterst kwetsbare en voortdurende risicovolle detentieomstandigheden in al de gevangenissen.

4.3 Ontwikkelingen in de forensische zorg, TBS & PIJ

De Raad heeft in de Staat 2024 aandacht gevraagd voor het ontbreken van een toereikend stelsel van forensische zorg, TBS en PIJ. Dit brengt veiligheidsrisico's met zich mee.

Deze zorg is essentieel voor personen met psychiatrische of gedragsproblematiek die in aanraking zijn gekomen met het strafrecht, zowel vanuit het perspectief van behandeling als van bescherming van de samenleving. Binnen het Justitieel Vierpartijenoverleg (JVO) is in 2024 afgesproken te werken aan een meerjarig Koninkrijksbreed programma gericht op de versterking van forensische zorg, TBS en PIJ-maatregelen.¹² In 2025 is door de werkgroep concreet verder gewerkt aan het meerjarenprogramma. De voortgang van het programma heeft echter vertraging opgelopen. Het JVO van januari 2025 vond geen doorgang en het JVO van juni 2025 is verplaatst naar september 2025. Tegelijkertijd lopen er verschillende initiatieven op het gebied van forensische zorg in de landen en is de Raad positief hierover. Zo heeft er in november 2025 de seminar "*Psychiatrische en psychologische rapportage-toegang tot forensische zorg in de Cariben IV*" op Curaçao plaatsgevonden.

Hoewel *commitment* is uitgesproken en programmatische stappen zijn gezet, bevindt de daadwerkelijke implementatie daarvan zich nog in de beginfase. Hierdoor is nog niet zichtbaar op welke termijn concrete verbeteringen in beschikbaarheid van forensische zorg gerealiseerd zullen worden.

Daarnaast zijn er in aanloop naar het uit te voeren meerjarenplan door de landen zorgen geuit en risico's benoemd over de opvang en behandeling van mensen met een psychische en/of gedragsstoornis die zich al in de strafrechtsketen of executiefase van een opgelegde straf of maatregel bevinden. De Raad deelt deze zorgen. Dit vanuit het oogpunt van de goede strafrechtpleging, de menswaardige bejegening van betrokken personen en de beveiliging van de maatschappij. Mede daarom zal de Raad in 2026 voor alle vestingen een inspectie uitvoeren.

Hoofdboodschap

De Raad benadrukt dat forensische zorg een cruciale voorwaarde vormt voor een goed functionerende rechtshandhaving. De Raad roept de ministers op concrete maatregelen te treffen die op korte termijn leiden tot beschikbaarheid van passende forensische zorgcapaciteit.

De Raad zal de situatie nauwlettend blijven monitoren.

4.4 Gegevensbescherming binnen het Koninkrijk: toenemende risico's voor de rechtshandhaving

4.4.1 Harmonisatie bescherming persoonsgegevens

Voor een effectieve rechtshandhaving is het noodzakelijk dat politie, Openbaar Ministerie en andere ketenpartners persoonsgegevens tijdig en rechtmatig kunnen uitwisselen, onder meer ten behoeve van de opsporing, vervolging, grensbewaking en de bestrijding van georganiseerde en ondernemende criminaliteit. De Raad deelt de zorgen van de Commissie toezicht bescherming persoonsgegevens BES over het benodigde niveau van en de gevolgen voor de bescherming en uitwisseling van politie- en justitiële gegevens binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Het beschermingsniveau binnen het Caribisch deel van het Koninkrijk is niet gelijkwaardig aan het niveau in het Europees deel (AVG). Daardoor ontstaat juridische onzekerheid over de rechtmatigheid van gegevensverwerking en gegevensuitwisseling binnen de rechtshandavingsketen in het Koninkrijk. Onvoldoende eenduidige wettelijke waarborgen kunnen niet alleen gevolgen hebben voor de bescherming van grondrechten van burgers, maar ook voor de uitvoerbaarheid van taken binnen de rechtshandhaving. Politie- en justitiële gegevens behoren tot de meest gevoelige categorieën persoonsgegevens.

In het JVO is de afgelopen jaren specifieke aandacht voor de harmonisatie bescherming persoonsgegevens, de deling van politie- en justitiële en strafvorderlijke gegevens, de coördinatie van informatie en de stichting beheer ICT Rechtshandhaving (SBIR). Inzet is een geharmoniseerd minimumniveau van gegevensbescherming. In het JVO van 14 januari 2021 is besloten tot het voorbereiden van een consensusrijkswet, met als doel te komen tot een geharmoniseerd hoger beschermingsniveau en een eenvoudiger gegevensuitwisseling binnen het Koninkrijk.¹³ De Raad beaamde reeds in zijn Staat 2023 dat gezien het feit dat het wetgevingstraject enige jaren in beslag zal nemen, er voor de deling van politiegegevens een tijdelijke oplossing zou moeten worden gevonden. Ook in zijn Staat 2024 merkte de Raad op dat de structurele samenwerking voor wat betreft informatiedeling wordt ge- en verhinderd vanwege wettelijke beperkingen om informatie binnen het Koninkrijk te delen.

Al enkele jaren geleden is aangekondigd dat voor de tussenliggende periode een oplossing voor de uitwisseling van politiegegevens zou worden ontwikkeld, om de structurele samenwerking tussen politiediensten binnen het Koninkrijk mogelijk te houden. Die oplossing is er na ruim vier jaar nog steeds niet, met alle gevolgen van dien. Daardoor ontbreekt - voor zover de Raad kan vaststellen - op dit moment een duidelijk en bestendig juridisch kader.

De operationele noodzaak tot gegevensuitwisseling is onverminderd aanwezig.

Deze situatie brengt ernstige risico's met zich mee voor de continuïteit en effectiviteit van de samenwerking binnen de rechtshandavingsketen in het Koninkrijk. Indien het beschermingsniveau niet als passend kan worden aangemerkt, kan dit ertoe leiden dat ketenpartners terughoudender worden in het delen van gegevens of aanvullende waarborgen moeten treffen. Dit geldt met name voor het delen van gegevens vanuit Europees Nederland met het Caribisch deel van het Koninkrijk.

De Raad wijst nogmaals op het tijdrovende wetgevingstraject dat doorlopen moet worden en dat de knelpunten in de tussentijd nog immer blijven bestaan. De Raad spoort de ministers - net als het voorgaande jaar daarom - aan op de kortst mogelijke termijn de oplossing tot stand te (doen) brengen en vervolgens ook de randvoorwaarden voor de informatiedeling binnen het Koninkrijk structureel op orde te krijgen.

4.4.2 Verwerking van politiegegevens

De bescherming van persoonsgegevens in het algemeen staat in het Caribisch deel van het Koninkrijk nog (grotendeels) in de kinderschoenen. Dit geldt niet alleen voor passende wetgeving, maar ook voor de toepassing en bescherming in de praktijk. Zo hebben bijvoorbeeld zowel Curacao als Caribisch Nederland een Commissie toezicht bescherming persoonsgegevens, maar ontbreekt deze in Sint Maarten. Zoals aangegeven behoren de politie- en justitiële gegevens tot de meest gevoelige categorieën persoonsgegevens. De Rijkswet politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba verplicht de politie van Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland politiegegevens uit te wisselen indien noodzakelijk voor een goede uitoefening van de politietaken.¹⁴ Met het oog op de uitwisselbaarheid moeten de landen

een onderlinge regeling treffen en dit is ook gebeurd. Voorts geeft de Rijkswet politie ook aan dat elk van de landen regels treft met het oog op de uitwisseling van politiegegevens met inachtneming van de onderlinge regeling. In Sint Maarten is dit uitgewerkt in de Landsverordening Politie en in Caribisch Nederland in de wet Politiegegevens. In Curaçao zijn nog geen regels, maar er wordt momenteel wel gewerkt aan een concept Landsverordening politiegegevens. Voor wat betreft het toezicht op de verwerking van politiegegevens is voor Caribisch Nederland de Commissie toezicht bescherming persoonsgegevens BES hiermee belast. In Sint Maarten is dat de Raad voor de rechtshandhaving en voor Curacao is het toezicht nog niet formeel geregeld.

De Raad maakt zich binnen het bredere kader van het complexe veld van de bescherming van persoonsgegevens en meer specifiek de verwerking en deling van politie- en justitiële en strafvorderlijke gegevens zorgen over de benodigde infrastructuur en bijbehorende benodigde middelen om dit onderwerp conform de regels en benodigdheden te kunnen borgen. De aard van het onderwerp veronderstelt en vraagt daarom ook samenwerking in en tussen de landen. De Raad ziet dat dit besef er is en de samenwerking wordt opgezocht, echter ontwikkelt het zich niet met de benodigde snelheid. Dit is wel nodig in een snel veranderende wereld met velerlei risico's op allerlei niveaus. Daarom is het goed regelen van dit onderwerp ook cruciaal voor de justitiële aanpak binnen de verschillende landen (zie hierna).

Hoofdboodschap

De Raad acht het van belang dat op korte termijn wordt voorzien in een aantoonbaar gelijkwaardig beschermingsniveau voor persoonsgegevens, in het bijzonder voor politie- en justitiële gegevens, inclusief adequaat en onafhankelijk toezicht. Zonder tijdige duidelijkheid over zowel een structureel als een tijdelijk juridisch kader bestaat het reële risico dat gegevensuitwisseling binnen de rechtshandavingsketen juridisch onder druk komt te staan, waardoor samenwerking binnen het Koninkrijk minder effectief wordt en de uitvoering van opsporing, vervolging en grensoverschrijdende criminaliteitsbestrijding wordt bemoeilijkt. De Raad acht dit, gelet op het belang van effectieve rechtshandhaving en rechtsbescherming binnen het Koninkrijk, een vermijdenswaardige situatie.

4.5 Justitiële en bestuurlijke aanpak

4.5.1 Justitiële aanpak

Het werkterrein van de justitiële instellingen in het Caribisch deel van het Koninkrijk beperken zich niet tot alleen tot de (ei-)landen van het Koninkrijk. Analyses van onder meer *InSight Crime* benadrukken dat het Caribisch gebied fungeert als logistieke schakel binnen internationale criminele markten, waarbij flexibiliteit, mobiliteit en adaptief

vermogen van criminele netwerken centraal staan.¹⁵ Criminelen houden zich immers niet aan grenzen.

Tegen deze achtergrond is (versterking van) justitiële samenwerking, waaronder met name politiesamenwerking, niet slechts een efficiëntievraagstuk, maar een structurele noodzaak. Justitiële samenwerking tussen de landen wordt al jaren aangemoedigd. Ook de Raad besteedt aan het belang daarvan de nodige aandacht. Alhoewel de resultaten wisselend zijn, laten de geslaagde voorbeelden de noodzaak en het nut ervan zien. Aan de hand van het voorbeeld van het College van Korpschefs (CvK), zal de Raad het belang en de mogelijkheden tot samenwerking nogmaals benadrukken.

In de Staten van de afgelopen jaren staat de Raad uitgebreid(er) stil bij het onderwerp regionale politiesamenwerking. Deze samenwerking is bij uitstek uitgegroeid tot een *best practice* binnen het Koninkrijk. In 2024 schreef de Raad over het College van Korpschefs onder meer het volgende:

'(...) De politiesamenwerking dient volgens de Raad als een best practice gezien te worden, waar ook andere organisaties en vormen van samenwerking in de regio hun voordeel mee kunnen doen.'

De Raad blijft dit ook in 2025 onderschrijven. Door deze vorm van samenwerking hebben de verschillende betrokken politiekorpsen zich ook in 2025 kunnen ontwikkelen, professionaliseren en de samenwerking met elkaar en andere partners verder kunnen uitrollen.

De ontwikkeling van het College van Korpschefs komt voort uit een context waarin kleinschalige rechtshandavingsorganisaties geconfronteerd worden met grensoverschrijdende fenomenen zoals drugshandel, mensenhandel en witwassen. Daardoor ontstaat een inherente spanning tussen territoriaal georganiseerde politiecapaciteit en de karakteristieken van moderne grensoverschrijdende criminaliteit. De voorgaande ontwikkeling benadrukt dat én het belang van (internationale) samenwerking.

De institutionalisering van de samenwerking binnen het CvK, ondersteund door meerjarige strategieën en de sinds 2026 gegeven structurele financiering, markeren een verschuiving van ad-hoc samenwerking naar een meer geïntegreerd en strategisch samenwerkingsmodel. Daarbij is met name de ontwikkeling van informatie gestuurde samenwerking van belang. Initiatieven zoals interinsulaire informatieplatforms, gezamenlijke analysecapaciteit en de versterking van intelligence-functies wijzen op een transitie richting een netwerkgeoriënteerde benadering van de rechtshandhaving (onder meer project DGO-project informatieversterking (DGO), Platform Hoofden Informatieorganisaties Carib (PIOC), Inter-Insulair Coördinatie Platform, Infocel Cariben Nationale Politie (IIICP)). Deze ontwikkeling sluit aan bij bredere inzichten binnen de rechtshandhaving, waaruit blijkt dat effectieve bestrijding van georganiseerde

criminaliteit afhankelijk is van de mate waarin informatie-uitwisseling, gezamenlijke beeldvorming en coördinatie tussen actoren wordt gerealiseerd.

Het CvK heeft in 2025 met *CARICOM IMPACS* een intentieverklaring ondertekend om de regionale samenwerking op het gebied van veiligheid verder te versterken. Het doel is effectiever illegale wapenhandel en georganiseerde misdaad in het Caribisch gebied te bestrijden. In juni 2025 vond op Sint Maarten al een vijfdaagse forensische training plaats, gevolgd door een nieuwe training in september over vuurwapengeweld en georganiseerde misdaad. Op het gebied van *cybercrime* worden de landen ondersteund door het *Cybercrime Fusion Center* in Barbados. De samenwerking bouwt voort op de al langer bestaande samenwerking binnen het CvK. Via praktische afspraken en intensieve informatiedeling kan dit de Caribische regio weerbaarder maken tegen geweld, cyberdreiging en transnationale criminaliteit.

De verdere ontwikkeling van het CvK en de daaraan gekoppelde informatie-infrastructuren vormen een belangrijke stap in het versterken van de weerbaarheid van de rechtshandhaving in het Caribisch gebied. Tegelijkertijd laat de praktijk zien dat deze ontwikkeling niet los kan worden gezien van institutionele randvoorwaarden. Juridische beperkingen ten aanzien van gegevensdeling (vorige paragraaf), verschillen in organisatorische volwassenheid (*scheefgroei*) tussen de organisaties (en de landen) en structurele financierings- en capaciteitsproblemen vormen potentiële belemmeringen voor de effectiviteit van samenwerking en daarmee de slagkracht van de rechtshandhaving. Dit vereist meer dan alleen aandacht van de landen, maar ook daadwerkelijke inzet op deze problematiek, zowel kwantitatief als kwalitatief.

4.5.2 Bestuurlijke aanpak

De huidige complexe criminaliteitsproblematiek en de duurzame versterking van het samenwerkingsmodel zoals hiervoor benoemd, binnen justitie vereist ook een verbreding naar andere domeinen, zoals de bestuurlijke handhaving. De inzet van bestuurlijke instrumenten – bijvoorbeeld in de aanpak van witwassen of mensenhandel – kan oplossingen bieden ten gunste van de justitiële handhaving, de druk op de strafrechtketen verlichten en heeft een aanvullende preventieve werking. De opzet van een werkgroep voor de inzet op de bestuurlijke aanpak binnen Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland, geïnitieerd vanuit het JVO wordt dan ook aangemoedigd door de Raad.

Ook voor de bestuurlijke aanpak geldt dat de mate waarin dit daadwerkelijk kan worden gerealiseerd, in belangrijke mate zal afhangen van de verdere institutionele verankering van dezelfde randvoorwaarden als die voor de justitiële aanpak, zijnde samenwerking, de beschikbaarheid van structurele financiering en capaciteit en de ontwikkeling van een coherent juridisch en bestuurlijk kader.

4.6 Bescherming van de rechtsorde in de Cariben: een strategisch veiligheidsvraagstuk voor het Koninkrijk

Inleidend

De bescherming van de rechtsorde vormt een kernverantwoordelijkheid van het Koninkrijk. In het Caribisch deel van het Koninkrijk staat deze rechtsorde onder toenemende druk. Geopolitieke spanningen in de Caribische regio gecombineerd met transnationale criminaliteit, migratiestromen en beperkte uitvoeringscapaciteit van justitiële organisaties, maken rechtsstatelijke weerbaarheid tot een strategisch veiligheidsvraagstuk.

Rechtsorde als constitutioneel fundament

De rechtsorde omvat het geheel van normen, instituties en handhavingssystemen dat de bescherming van fundamentele rechten, openbare orde en rechtszekerheid waarborgt. Het Statuut bepaalt dat de waarborging van fundamentele menselijke rechten en vrijheden, rechtszekerheid en deugdelijk bestuur een Koninkrijksaangelegenheid vormt. De Raad besprak de waarborgfunctie ook in het kader van de gevangenen. De waarborgfunctie krijgt bijzondere betekenis in het Caribisch gebied, waar een kleine bestuurlijke schaal, geografische ligging en sociaaleconomische kwetsbaarheid samenkomen. De rechtsorde fungeert hier niet alleen als juridisch kader, maar als essentieel fundament voor maatschappelijke stabiliteit, economische ontwikkeling en vertrouwen in het openbaar bestuur en de justitiële onderdelen van de rechtstaat. Dit vereist dan ook een strategische aanpak om de complexe en structurele problematiek gezamenlijk het hoofd te kunnen bieden. Het is aan de landen om aan de hand van de beschikbare (wettelijke) mogelijkheden en instrumentaria samen te werken aan het realiseren van de bescherming van de rechtsorde. Een goede toerusting van de organisaties die hun rol vervullen binnen het staatsrechtelijk systeem van *checks and balances* is daarvoor vereist.

Geopolitieke context en veiligheidsrisico's

De langdurige politieke en economische crisis in Venezuela heeft geleid tot instabiliteit in de regio. Deze ontwikkelingen versterken de druk op de justitieketen van de eilanden, die tegelijkertijd geconfronteerd wordt met beperkte personele capaciteit en logistieke kwetsbaarheid. De geopolitieke betekenis van het Caribisch gebied is de afgelopen jaren toegenomen door internationale machtsverschuivingen, strategische maritieme belangen en militaire aanwezigheid van externe actoren. Voor het Koninkrijk der Nederlanden betekent dit dat bescherming van de rechtsorde in het Caribisch gebied

niet slechts een lokaal bestuursvraagstuk is, maar onderdeel vormt van nationale en internationale veiligheid.

De rol van de justitieketen

De justitieketen vormt binnen Caribisch Nederland, Curaçao en Sint Maarten het uitvoerende instrument waarmee de rechtsorde concreet wordt gehandhaafd. Effectieve rechtshandhaving vereist ketensamenhang, professionele expertise, integriteit en continuïteit. Deze verantwoordelijkheid vloeit voor al de landen voort uit zowel het Statuut als voor Caribisch Nederland uit de staatsrechtelijke positie van de openbare lichamen als integraal onderdeel van Nederland.

De Raad heeft in opeenvolgende rapportages structurele knelpunten binnen de justitieketen blootgelegd, waaronder personele tekorten, hoge werkdruk, kwetsbare bedrijfsvoering, beperkte ICT-voorzieningen en onvoldoende ketenregie. Deze bevindingen zijn consistent en ketenbreed van aard. De Raad benadrukt dat voor het adresseren daarvan een gezamenlijke visie en daaruit volgende aanpak ten grondslag dient te liggen opdat de rechtsorde als geheel de basis houdt om overeind te blijven.

Hoofdboodschap

De bescherming van de rechtsorde in het Caribisch deel van het Koninkrijk vereist een samenhangend stelsel van uitvoering, toezicht en bestuurlijke verantwoordelijkheid. In een regio waar geopolitieke spanningen, ondermijnende criminaliteit en bestuurlijke kwetsbaarheid samenkomen, is rechtsstatelijke weerbaarheid van strategisch belang. Een goed toegeruste justitieketen vormt de ruggengraat van deze weerbaarheid. De Raad roept de ministers dan ook **andermaal en met klem** op om justitieorganisaties financieel en capacitair toekomstbestendig in te richten.

De Raad acht het van belang dat de ingezette beleidsvoornemens worden vertaald in uitvoerbare en concrete maatregelen met een duidelijk tijdpad, zodat de geconstateerde kwetsbaarheden in de rechtshandhaving tijdig en daadwerkelijk worden verminderd.

Colofon

Raad voor de rechtshandhaving

Kaya Industria 15-I | Kralendijk | Bonaire

info@rrh-cn.org

www.raadrh.com

Mei 2026